

# OPUS

Etűdök az ének-zene tanításához

összeállította: *Király Katalin*



**2012**

**03**



*„Bartók és a magyar ifjúság”*

*Tantárgyi koncentráció*

*Egy Arany-lemez beharangozója*

*Zenei Kincskereső*

# Opus 3

## Etűdők az ének-zene tanításához

KIRÁLY KATALIN

Ünnepeljünk együtt

Kodály Zoltán születésének 130. és halálának 45. évfordulóján!

**K**odály Zoltán, a zenetudós, alkotóművész és pedagógus meghódította a világot, s olyan hagyatékot bízott ránk, amelyet úgy kell őriznünk, hogy bőven jusson belőle a felnövekvő, következő generációknak is. Erősen hiszek az ének-zene szakos kollégák intelligenciájában, műveltségében, akik tudják, hogy folytatni kell a megkezdett utat. Nem kerekedhet fölénk a világ más országaiból érkező hozsanna (pedig sajnos vannak, akik engedik), hiszen ha ez így lenne, komolyan szégyellhetnénk magunkat. Kodály tanár úr fáradhatatlanul küzdelmes munkája nem öncélú és anyagi javakat szerző indíttatású volt, hanem a kiegyensúlyozottabb jövő, a nemesebb és boldogabb ember lelkének formálása, s ez által szebbé és jobbá tenni a világot.

Bár természetesen elsősorban a magyarságra gondolt, hiszen tengernyi szállal kötődött saját népéhez, melynek „szolgálójaként” törekedett a néphagyományokon alapuló új magyar műzene kibontakoztatására, és a széles körű zenei műveltség megteremtésére.

*„A zene múlhatatlan része az emberi műveltségnek. Akiben ez nincs, annak a műveltsége tökéletlen. Zene nélkül nincs teljes ember.” – Kodály Zoltán*

Kodály Zoltán akkor sem tántorodott meg, amikor élete egyik legnehezebb időszakában, az idegen, félműveltségű úri osztály kultúraellenességével és rosszindulatával találkozott. Kitartó hűséggel, elszántsággal és humanizmussal törekedett az álmai megvalósítására.

Hazája, népe iránti szeretete az ősi kincsek (népdal, néphagyomány, népköltészet) feltárására, őrzésére és átadására ösztönözte. Kutató és feldolgozó munkája eredményeként ismerhetjük mi is a gazdag népzenei anyanyelvünket.

Kórusműveinek (amelyeken mi is felnőtünk) klasszikus tisztasága, zenei és szöveges anyaga révén méltán mondhatjuk, hogy a vokális irodalom európai fénykora Kodály Zoltán nevéhez fűződik.

*„Sok időt fordítottam arra, hogy kórusokat írjak gyermekeknek, és iskolai énekkönyveket állítsak össze. Azt hiszem, sohasem fogom sajnálni az időt, amely így nagyobb művek írására elveszett. Úgy érzem, ezáltal ugyanolyan hasznos munkát végeztem a közösségnek, mint ha további szimfonikus műveket írtam volna.” – Kodály Zoltán*

Felismerve a magyar zenei élet hiányosságait, a tanár úrnak arra is volt gondja, hogy utat mutasson ahhoz, hogy a megismerés folyamatát, a gyötredelemmentes elsajátítást milyen tanítási módszerekkel lehet igazán élményszerűvé varázsolni.

Kodály Zoltán az értékes igény és ízlés reményét a kicsi gyermekekben látta, ezért odaadóan foglalkozott az óvodai és iskolai ének-zene tanítás megreformálásán.

*„Ez nem mellékes kis pedagógiai kérdés, hanem országépítés !” – Kodály Zoltán*

A háromszoros Kossuth-díjas tudósunk, zeneszerzőnk és tanítónk által reánk hagyott kincsestárat kötelességünk óvni és továbbadni!

*„Utóvégre lehet élni zene nélkül is. A sivatagon át is vezet út.  
De mi, akik azon fáradozunk, hogy minden gyermek kezébe kapja a jó zene kulcsát,  
s vele a rossz zene elleni talizmánt, azt akarjuk, ne úgy járja végig élete útját,  
mintha sivatagon menne át, hanem virágos kerten.” – Kodály Zoltán*

Aki szeret búvárkodni, olvasgatni, gyakran találkozhat olyan írással, amelynek témája, illetve hiánya Kodály korában is komoly problémát jelentett: „A közös eredményesség érdekében szorosabban működjenek együtt az ének-zene tanárok!” Ma is élő nehézség és akadály a szakmai feltékenység jelenléte, amely káros és kóros, úgy a felnőtt világ mindennapjaiban, mint a gyermekek fejlődési attitűdjében.

Ezért most egy olyan írás következik, amely legyen példa mindenki számára!

Kodály Zoltán hogyan tudott őszintén, irigység és szakmai feltékenység nélkül írni a barátról, a tehetséges kortársról – Bartók Béláról?!

Ajánlom mindenki figyelmébe!

KODÁLY ZOLTÁN

## „Bartók és a magyar ifjúság”

**K**odály Zoltán születésnapjára köszöntőjének részlete, amely 1946. március 25-én hangzott el a Zene-művészeti Főiskola nagytermében. Nemzetünk zenepedagógusának gondolatai ma is aktuálisak (a Szerk.)

„Ma 65 éve, Gyümölcsoltó Boldogasszony napján született Bartók Béla. Egész élete a születése napjához fűződő képeket varázsolja élénk. Rügyfakadás, gyümölcsoltás, magvetés, megújulás, újjászületés. Aki ilyenkor kimegy az erdőre, láthatja, hogy a hóvirág diadalmasan átfúrja a növekedésének útjában álló, ráboruló száraz levelet. Ezt forradalomnak mondják a száraz levelek, pedig: ez a rend, ez az élet örök törvénye. Elmúlik a régi, új lép a helyébe. Azért nem minden múlik el. Megmarad a fatörzs, csak új lombot kap. Megmarad a fenyő, csak új koronája nő évenként.

Ez a törvénye a művészet fejlődésének is. Minden igazi művész új életet hoz valamilyen formában. De vannak különösen előre tekintők, a múltnak szenvedélyesen hátat fordítók, s Bartók ezek közül való.

Eleinte csak a fiatalok értik meg őket, kortársaik számára többé-kevésbé homályosak, mert már a következő nemzedék nyelvén beszélnek.

Megtalálta-e Bartók azt a fiatal sereget, amelynek megértő lelkesedése átsegítette volna válságos óráin, amelynek rajongása azt érezte volna vele, hogy sokak lelkében kelt visszhangot?

Azt kell erre felelnünk: nem találta meg. Lelkesedésben ugyan nem volt hiány, de megértésben annál több.

Bartók Béla elsősorban tiszta fejet kívánt hallgatóitól. Az értelmetlen, szinte animális lelkesedés csak bosszantotta. Ifjúságunk hihetetlen zenei analfabétizmusára kellett újra meg újra ráeszmélnie. Pedig joggal hihetette, hogy megtette a magáét az ifjúság zenei nevelésében, hisz egymaga egész kis gyermekirodalmat teremtett, azonfelül, hogy évek hosszú során át tanított.

Az ő első lépése a gyermek felé sem belső indítékra történt: egészen prózai külső indítéka a Kiadó megrendelése volt. Tudjuk a zenetörténetből, hogy számtalan mesterművet megrendelésre írtak. Ezúttal is költészet lett a megrendelés prózájából.

A kiadó csak könnyű darabokat, tananyagot kért, s kiderült, hogy Bartók lelkében megmaradt annyira gyermeknek, hogy természetesen tudott szólni a gyermek nyelvén. Az első gyermekdaraboktól a Zongoraiskolán, a Hegedű-duókon át a Mikrokozmoszig apró remekművek gazdag változatosságát találjuk. Ha mindez bejutott volna zenetanításunk vérkeringésébe, ma más közösségünk volna, s Bartók nagyobb műveinek sem az lett volna a sorsa nálunk, ami volt. De nem jutott bele. A zongoratanárok évtizedekig mellőzték, megmaradtak a régi rossz, idegen anyag mellett. Mert, mondanom sem kell, Bartók darabjai a magyar és szomszédos népzene alapulnak, annak ismerete nélkül alig érthetők. És ez a másik oka a zenéjétől való idegenkedésnek. Nemcsak az analfabétizmus, hanem a zenében való általános formai járatlanság zárja el a hallgatót Bartók zenéjétől.

Reménykedem, hogy az ifjúság végre hozzálát a zene birodalma három dimenziójának meghódításához (1. ritmus; 2. a lélek szabad szárnyalása a dallamban; 3. a szellem teljes feloldása a harmóniában).

Törekedjék az ifjúság arra, hogy méltó legyen önmagához és Bartók hagyományához! Legyen igényünk arra, hogy Bartók művészetét magunkévá tegyünk, amellyel szebb és boldogabb életet teremthetünk.”

Kodály Zoltán

KIRÁLY KATALIN

## Arany Jánostól átvette a stafétát Kodály Zoltán

**A**mikor tantárgyi koncentrációról beszélünk, óriási igazságokat taglalunk. Elmondhatatlanul fontos! Kizárólag akkor ér valamit a tudásunk, ha nem egy oldalról, hanem átfogóan látjuk és értékeljük az ismereteinket s a tényeket. Ezen gondolatok jegyében született meg a kérdés: gondolunk-e magyar irodalomórán Arany János tanítása során Kodály Zoltánra és fordítva?

Az értékes tudásnak és az általános műveltségnek ez az alappillére. Minden esetben izgalmas témának tartom az összefüggések feltárását, megláttatását.

Az élet egyik csodájaként említhető az 1882-es esztendő, amikor az elmúlás és a születés különleges folytonosságot értelt. Arany János (1817–1882) a népies realizmus kiemelkedő alakja, epikus költőnk, nemzetőr, tanár és fordító abban az évben halt meg, amikor Kodály Zoltán (1882–1967) megszületett. Az idő sodrában a két művész gondolatvilága és törekvése a magyar nép kincseinek feltárásában „találkozott”. Ezen állításnak írásos nyomai is vannak, amelyekről feltétlenül tudnunk kell.

Heves megyében él **Dsupin Pál**, akit hite, elhivatottsága, s a gyerekekkel való törődése vezetett a zene és az irodalom birodalmába. Az országosan elismert dudajátékos, a „Népművészet Ifjú Mestere” csodára bukkanva kezdett kutatni, feldolgozni, majd lemezt készíteni.

Dsupin Pál sorait élmény olvasni, hiszen tudást, szeretetet és a jövőbe vetett hitet sugározza.  
A következő írás üzenetét mindenki ossza meg a környezetével, tanítványaival!  
Csak így bővíülhet rálátásunk a világra, s ez az a gazdagság, amelyet senki nem vehet el tőlünk!

## Önéletrajz

„Születtem 1963-ban Szikszón, Encsen laktam 12 éves koromig, majd Miskolcon 1989-ig, azután két évig Egerben. Családomnak fészket Noszvajon raktam. Húsz éve itt élek.

Első zenei élményem, amire emlékszem, hogy Apám egyszer kézen fogott öt éves forma gyermekként, kísértáltunk az encsi határba, ahol egy gyermeklánctű darabka szárára ráverselt egy mondókát és belefújt. Egy mély tónusú síp hang szólalt meg. Ma úgy tűnik, mintha abban a hangban az összes létező zene benne lett volna.

Olyan tíz éves koromig Édesanyám sokszor énekelt, mikor otthon valamilyen házimunkát végzett, aztán elhagyta a dalokat – nagyon szép hangja volt.

Valamiért a fúvós hangszereknél kötöttem ki mindig. Kisiskolás koromban egy Béres-féle alumínium furulyán fújtam az akkori rádiós slágereket, középiskola után fuvolán tanultam egy diósgyőri zeneiskolában, aztán egy koncerten hallottam az Egyszólam együttest. Ugyanúgy elállt a lélegzetem, mint amikor először jártam Széken és láttam a templomba igyekvő embereket viseletben. Fölkerestem Juhász Zoltánt, tőle kaptam először székelyföldi és gyimesi furulyás felvételeket. Mikor ezeket megtanultam, arra biztatott, hogy menjek népzene gyűjteni, ami neki természetes volt már akkor, én meg el se tudtam képzelni, hogy találkozom majd olyan falusi emberekkel, akiknek az ősrégi magyar zene még mindennapos. Nagy élmény volt Bükkszéken, Gyimesben, Moldvában, a Mezőségen, Felcsíkban, Noszvajon és még jó néhány helyen emberek és dallamok után kutatni. Ez volt számomra a zeneiskola. A főiskolai tanulmányokat is föladtam egy évre, mert nem tudtam betelni a még létező népzenevel. Könyvekből és hangfelvételekről sok-sok dallamot meg lehetett tanulni, de Szánthó Ferenc keservesét csak akkor tudtam eljátszani, miután személyesen tőle hallottam.

'93-ban megszólított Joób Árpád, hogy vállalnék-e népi furulya tanítást a Nyíregyházi Főiskola ének-zene tanszékén. Tanítottam ott vagy 14 évig, közben jártam gyűjteni, tanultam könyvekből.

Sok nagyszerű zenéssel, sok műsorban és szép számú hanglemezen zenéltem, amiért hálás vagyok a sorsnak. Mindig érdekelték az újdonságok – amik többnyire régiségek voltak. Leginkább akkor tudok nyugodtan élni és aludni, ha valami újat tanulhatok. E téren a magyar embert bőséggel kényeztetni gazdag hagyománya.”

DSUPIN PÁL

## Egy Arany-lemez beharangozója

**K**i ne ismerné Arany János nevét? Az iskolában mindannyian megtanultuk. Olvastuk a Toldit, verseit, tudjuk, hogy Nagyszalontán született egy elszegényedett nemesi családban, tudjuk, hogy legkedvesebb barátja Petőfi Sándor volt, hogy Nagykőrösön tanított, hogy a Kisfaludy Társaság elnöki és a Magyar Tudományos Akadémia főtktári tisztjét is betöltötte. Versei a XIX. századi magyar történelem és irodalom szerves részeként jelennek meg tudatunkban. Mégis tartogat meglepetést életrajza. Ha azt mondjuk: *Tamburás öregúr*, akkor a megfáradt, öreg költőre gondolunk, de azt már nehezen képzeljük hozzá, hogy néha valóban gitárral a kezében múlatta az időt. Arról, hogy öreg korában papírra is vetette azokat a dalokat, melyek élete során megragadtak emlékezetében (s még néhány saját szerzeményt is), még az irodalom és ének-zene tanárok közül is csak kevesen tudnak. Lehet, hogy népzenevel foglalkozó barátja, Bartalus István hatására fogott dalos emlékei lejegyzéséhez, de a magyar népdalról leírt gondolatai több helyen is jelzik, hogy ez a műfaj nem volt közömbös számára sohasem. Erről írják a kedves olvasónak néhány szót, s arról, hogy a történetbe egy kicsit mi is belekerültünk, mert a följegyzett dalok közül hanglemezeire játszottunk egy órányit, s így aki kíváncsi rá, meg is hallgathatja.

## Népdalgyűjtés Nagyszalontán

Nagyszalonta 1917-ben Arany János századik születésnapját készült megünnepelni, többek között azzal, hogy összegyűjtik a szalontai dalokat. Ebből a gyűjtésből jelent volna meg a jeles évfordulóra a Magyar Népköltési Gyűjtemény XIV. kötete. A gyűjtés már folyt egy ideje lelkes diákok segítségével, mikor a munkához Kodály Zoltán segítségét kérték, aki el is indult Nagyszalontára az Arany János iránti tiszteletből, és mert kíváncsi volt a diákok által végzett kutatásra. Csalódottan vette tudomásul, hogy a munka nem szakszerűen folyt. A dalokat tollbamondás alapján jegyezték fel dallam nélkül, a dalolók adatait nem rögzítették. Belátta, hogy az eddig elvégzett gyűjtésben csak alapos utánajárással tehet rendet, így maga is hozzájárított fölkeresni azokat, akik a háborús nyomor ellenére is hajlandóak voltak dalolni. Összesen három hetet töltött Nagyszalontán az 1916-os és 1917-es év fordulóján, minek eredményeként 353 dallamot jegyzett föl, jórészüket fonográf hen-



geren is rögzítette. Gyűjtéséből 42 dallam került a Magyar Népköltési Gyűjtemény XIV. kötetébe, ami végül a háború után, 1924-ben jelent meg.

Kodály Zoltán nagyszalontai gyűjtése jóval később, 2001-ben a Magyar Népköltési Gyűjtemény XV. kötetében jelent meg.

### Arany János népdalgyűjteménye

„az emberi lélek virágai”

Az Arany centenáriumi előkészületek közben előkerült a költő kottás kézírata 148 dallammal. A Kisfaludy Társaság ennek kiadását is tervbe vette, de az eredeti kézirat csak 1952-ben jelent meg *Arany János népdalgyűjteménye* címmel, Kodály Zoltán és Gyulai Ágost jegyzeteivel. Kodály Zoltán 1952-ben a kézirat jelentősége kapcsán írja: „senki sem veheti túlzásnak, ha azt mondjuk, súlyos mulasztás volt 80 esztendeig kéziratban hevertetni e gyűjteményt.”

1952 óta tehát hozzáférhető ez a kincs, ami nemcsak azért érdekes, mert a lejegyző az egyik nagy költőnk, hanem azért is, mert ebből az időből hasonló, dallamokkal ellátott dalos könyvet alig ismerünk. Arany János előfutára lett ezzel a rövidesen színre lépő nagy népzenekutatóknak. Nyilvánvaló szándéka volt, hogy rámutasson: a dal lejegyzése dallam nélkül csonka, s hogy minden költészet alapja és kiindulópontja a közösség használatában letisztult ritmusképletek és dallamok. „Valóban különös is lenne, ha a tudomány, míg föld és tenger minden növényét előkutatja, mellőzné az emberi lélek virágait... sajnálná figyelmét a szótól, midőn harmóniás kapcsolatban nyilatkozik, mint érzés vagy kedély, mint képzelet vagy épen értelem.” – Arany János: A magyar népdal az irodalomban – Nem sajnálta hát figyelmét és lejegyzett másfélszáz dallamot.

A kézirat másolatát kezünkben tartva közvetlenebb, személyesebb kapcsolatot érzünk, mint egy nyomdai kottakép láttán, így szorosabbá fűzi a kapcsolatot író és olvasó között. Kicsit az az érzésünk, mintha nekünk írták volna. Én ezt az érzést nem is igyekeztem elhessegetni magamtól.

### Harang, nyelv nélkül

Tagadhatatlan, hogy nekem is csak a véletlen sodorta utamba Kodály Zoltán–Gyulai Ágost „*Arany János népdalgyűjteménye*” c. könyvét. A *népdalgyűjtemény* szó ragadta meg figyelmemet. A könyvet az egri régiségpiacon egy ponyváról emeltem fel, s a gondos kézzel lejegyzett kotta- és szövegírás kíváncsivá tett. Ha valaha találkoztam is népzenei publikációkban Arany János nevével, nem firtattam, hogy ebben a műfajban milyen üzenete lehet az utókornak. Fellapozva találunk benne balladát, boros, szerelmes és gyermekjáték dalokat, népszínművek dalbetétjeit, Rákóczi dallamot, régi költők népdalként szárnyra kapott verseit, német és magyar dallamot, ugróst és csárdást... Végigfuvoltam a gyűjteményt, elsősorban népzeneész füllel, hogy lássam, mit ért a költő „Népdalok és rokon”, „Társas dalok”, „Kántáló dallamok és gyermek réja” alatt. Alaposabb elmélyülés után kérdezgettem népzeneészeket, zene- és irodalomtanárokat, hogy hallottak-e a költő népdalgyűjteményéről, de néhány kivételtől eltekintve mindenki tekintetében csodálkozást láttam, no meg az érdeklődést. Ahogy a kézírás hangjai megelevenedtek, bizsergetett az időutazás élménye. Barátkoztam a dalokkal, olvastam a költő verseit és leveleit, kerestem a kapcsolódási pontokat máshonnan ismert hasonló dalok felé, amihez erős kapaszkodót nyújtottak Kodály Zoltán és Gyulai Ágost kimerítő jegyzetei. Próbára tettük a dallamokat tamburán, azaz gitáron, amivel „múlatta magát” a „tamburás öregúr” és a dalokhoz illő egyéb hangszereken: fuvolán, dudán, citerán (amit szintén tamburának neveznek Nagyszalontán), furulyán, tekerőn, tárogatón; színre lépett egy angyali gyermekkar tiszta és erős hangokkal. Lapozgattam az 1924-es kiadású nagyszalontai gyűjtést és Kodály Zoltán teljes nagyszalontai gyűjtését. Időközben a dalok kéziratán túli rokoni kapcsolatai mellett egyre érezhetőbbek lettek a költő verseivel és életrajzával összecsengő hangulatok: a versek sorai között ott bujkáltak a dalok, a dalok között Arany versei, a kor, amiben élt és az érzelmi töltés, ami miatt megszerettük ezeket a dalokat. Azért készítettük ezt a hanglemezt, hogy másokkal is megosszuk ezt az érzést. Ebből is merített a Toldi, a Családi kör, a Walesi bárdok költője, múlatta velük meghitt vagy nehéz perceit, vagy amikor „nagyon fájt”, hogy nem tud írni, mert a sors erős próbát tett rajta. Bevallottan „...maga számára is lopva zenél csak”, vagyis titokba avat be minket a lejegyzett dalokkal, azonban a hangtalan kotta, bármilyen szépen is írták: harang, nyelv nélkül.

Arany János költészete azért ringatja el oly könnyen figyelmünket, mert „Az igazi lírai költő verse zenei hangulatból születik. Hangok, ritmusok zúgnak-bongnak benne formátlanul, míg egyszerre csodaképp kristályba csattannak, melyben minden atom helyén van. Minél gazdagabb, sokfélebb zenei zűrzavar borong, annál többféle, gazdagabb versforma az eredmény. Ha kevés: egy nótájú költő lesz, egyhúrú kobzos, aki mindig egy nótát ver.” A kéziratban vannak „régí dalok, csuda hangmenettel: váltva kemény, lágy, – s magyar a némettel”.

A „Dalkincsre az idegen dallamok is jellemzők. Nem véletlen, mit fogad be, mit őriz meg egy nép: ami lelkivilágától idegen, alig verhet gyökeret”. Hogy a dal, a zene milyen eredetű, mindig izgalmas kérdés, így Arany János is fontosnak tartotta, és ahol tudta, jegyezte a kézirat darabjai mellett (Barna Péter nótája, Zöld Marcsi, Borbélylegény dala, régi, párna-táncz, Nemzetőrdal, Kisfaludy S., Csokonai stb.). Ugyanígy zenei

utasításokat is közöl a dalokhoz (halkan, vígan, élénken). Pontos, alapos munkát hagyott ránk – ahogy Kodály Zoltán és Gyulai Ágost is –, kár lett volna visszatenni a ponyvára.

„Mondd meg nekem, mit dalolsz, megmondom, ki vagy. A bennünk továbbrezgő dallamok és foszlányaik olyat vallanak felőlünk, amit semmi lélekelemzés nem hoz felszínre. Bevilágítanak a lélek rejtett zugaiba, ahova másképp nem férközhetünk.” Kodály Zoltán szavai szerint Arany János kitárta nekünk lelkét, s azt is üzeni, hogy „Nem ismeri teljesen Aranyt, aki e gyűjteményt nem ismeri.” Mi belelapoztunk és egy órányi válogatást szívesen ajánlunk belőle a kedves hallgatónak, fogadják szeretettel akkor is, ha „nem úgy van már, mint volt régen”.

### Ajánlás

A dal jó társ minden lelkiállapotban, közösségben és magányban, mindannyiunk mindennapi szükséglete. Megkapjuk készen, magunkban tartjuk, kicsit gurítgatjuk, gömbölyítjük, ha hallják tőlünk, új talajra talál, újra kihajt, virágzik, és magot hoz vagy sarjat. A vitalitás mérőeszköze is lehet a dal, a dalolás – ahol él, ott van emberi élet, ahol kihuny, ott várható az elmúlás.

Arany János a Reformkor, a Szabadságharc, a nemzeti kultúra újjáéledésének gyermeke, a XIX. század szülötte, aki a Kárpát-medencében élő magyarság sorsának megélője, költője, költeményein keresztül történeti és érzelmi hírvivője. Minden idegszálával a magyar nép ütőerét figyelte, és versei mind a magyar nép történelmét verték sorokba. Kikerülni nem tudta, és nem is akarta ezt a sorsot, hű maradt mindvégig a ráért feladathoz, s így példát vehetünk róla hűségből, lelkiismeretből. Ajánlom verseit mindenkinek! Tudta, hogy van egy rétege a magyar népnek, amely mindennapjában őrzi nemzetünk megmaradásának egyik zálogát, a magyar dalt, amit nekem is volt szerencsém megízlelni az anyatejjel, később szüleim hangjában, aztán népzenei gyűjtéseim során magyar ajkú és sorsú kortársaim között. Ez az íz föllelhető Arany János dalos jegyzeteiben is. Betegségtől meggyötörtén és gyöngye szeme világa mellett jegyezte föl daloskönyvét, amit halála után nyolcvan évvel tett közzé Kodály Zoltán és Gyulai Ágost – azóta pedig eltelt hatvan év. Mit mondhatnék többet? Kodály Zoltán írja a kéziratról: „Remélhető, hogy tanulmányozása sok értékes eredménnyel fog járni, költőkre, zenészekre, tudósokra egyaránt. Ez lenne fáradságos és hosszasan munkánk igazi jutalma.” Mi pedig abban bízunk, hogy ez az órányi zene érthetőbbé és érezhetőbbé teszi Arany János életművét és korát.



*Dsupin Pál ütőgardonnal*



## Zenei kincskereső

1. Hány húr van egy bőgőn? (4)
2. Ki írta az Attila című operát, amelyet Velencében mutattak be 1846-ban? (Giuseppe Verdi)
3. Melyik hangszerhez használnak „seprűt”? (A dobhoz)
4. Melyik irodalmi műben olvashatunk a „körtemuzsikáról”, és milyen hangszer? (Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön // cserépsíp, okarina.)
5. Hotel Menthol – melyik zenekar lemezének a címe? (Hungária)

*Da Capo al Fine: 2012 áprilisában*